

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ФРАНКА**

**Л. Л. СЛАВОВА
Н. Д. БОРИСЕНКО**

ЛІНГВОКУЛЬТОРОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ

Навчально-методичний посібник

**Вид-во ЖДУ імені Івана Франка
2016**

УДК 81'33:81'255

ББК 81.2:-7

С 47

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(Протокол № 3 від 30.10.2015 р.)*

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор **Коломієць Л.В.**
(професор кафедри теорії та практики перекладу з
англійської мови Інституту філології Київського
національного університету імені Тараса Шевченка);

кандидат філологічних наук, доцент,
Могельницька Л.Ф. (завідувач кафедри іноземних мов
Житомирського державного технологічного
університету);

кандидат філологічних наук, доцент **Соловйова Л.Ф.**
(доцент кафедри міжкультурної комунікації ЖДУ
імені Івана Франка).

Славова Л.Л., Борисенко Н.Д.

С 47

Лінгвокультурологічні основи перекладу: Навчально-методичний посібник
(англійською мовою). – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2016. – 84 с.

Навчальний посібник має на меті формування у студентів спеціальності
«Переклад» знань, умінь та навичок у рамках вимог діючої програми. Автори
намагались розширити традиційний погляд на проблеми перекладу, що виникають у
процесі врахування прагматичних, соціолінгвістичних, культурних та
лінгвокраїнознавчих особливостей англomовної спільноти. Посібник включає не лише
певний теоретичний матеріал, а й комплекс вправ, направлений на формування
перекладацьких знань, умінь та навичок. Для студентів-філологів вищих навчальних
закладів.

УДК 81'33:81'255

ББК 81.2:-7

© Славова Л.Л., 2016
© Борисенко Н.Д., 2016

CONTENTS

Preface	4
Cultural Aspect of Translation	6
Translation as Confrontation of Cultures	6
Background Vocabulary	10
Translation of Nationally Marked Vocabulary	13
Proper Names in Translation	15
Sociolinguistic Factors in Translation	24
Sociolinguistics as a Branch of Linguistics	24
Pragmatic Aspect of Translation	36
Communicational Model of Translation	36
Notion of Pragmatics	38
Cooperative and Politeness Principles	40
Pragmatic Adaptation of the Text in Translation	44
Pragmatics of Speech Acts	47
Classification of Speech Acts	51
Direct and Indirect Speech Acts	52
Translation of Indirect Speech Acts	55
Topics for Reports	74
Items for Term Control	75
List of Reference Literature	76

PREFACE

In recent years there has been growing the awareness that culture issues should be included in language studies. As a result we witness the emergence and rapid growth of cultural linguistics which aims at explaining and describing the relations between language and culture. At the same time cultural linguistics proclaiming its independence and difference from country study and cognitive linguistics dealing with similar issues has not managed so far to specify its own subject, tasks, theoretical basis and methodology. Nevertheless, cultural studies are growing more and more influential.

The fact that culture is coded and reflected in the language units is quite important for such branch of knowledge as translation theory since translating languages we translate cultures as well. When it comes to language units that code culture in this book we take into consideration both word level and sentence level. Translation practice shows that the problem arises with the layer of vocabulary which is called differently in different theories, but unites lexemes which do not have equivalents in other languages either because they name the objects that are absent from the life of other linguocultural communities: *realia*, *culturem*, *culturally* or *nationally marked vocabulary* or present *lacunae* which denote objects which are not necessarily absent from the life of the community.

When it comes to language use the stratification of a definite community and cultural traditions connected with it should be taken into consideration. Social status existing in different communities can be differently reflected in languages. On a sentence level we can see differences in the functioning of conversational, politeness, etiquette formulae

and markers, whereas equivalents are not that easy to find. On a speech level it becomes obvious that the same speech acts perform different functions in the source and target languages or are used differently. On a discourse level it can be noticed that tactics and strategies employed by the speaker do not coincide in different cultures. As the life of the linguocultural community is reflected in the language itself and the way it is used in the process of formal and informal situations, all this should be minded in the process of translation. The rules that guide language usage are known to every member of the community, but can present a certain difficulty for a translator and should be specially taught.

The textbook presents the authors' point of view on such issues as cultural, social and pragmatic aspect of translation. Lecture notes are combined with questions to discuss and problems to solve which aim at helping the students make their own decisions. Exercises give further practice.